

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» підготовки *бакалавра*

Розробник: Буднік С.В., доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

Протокол № 10 від 04 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	А Освіта А3 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 5
ІНДЗ: немає		Лекції – 4 год
		Практичні (семінарські) – 6 год Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 121 год
		Консультації – 19 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Буднік Світлана Василівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація: 0976003710, akva_svitlanka@ukr.net

Дні занять [відповідно до розкладу](#)

III. Опис освітнього компонента

- 1. Анотація освітнього компонента.** Силабус вибіркового освітнього компонента «Організація проектно-дослідницької діяльності еколого-природничого спрямування в початковій школі» за своїм змістом курс є комплексним і поєднує в кожній темі, присвяченій певному напрямку проектної та дослідницької роботи еколого-природничого спрямування в початковій школі.
- 2. Мета і завдання освітнього компонента.** Метою є піднесення якості теоретичної та практичної підготовки студентів факультету педагогічної освіти та соціальної роботи до ефективного здійснення проектної та дослідницької роботи під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в майбутній педагогічній діяльності. Основними завданнями освітнього компонента «Організація проектно-дослідницької діяльності еколого-природничого спрямування в початковій школі» є засвоєння студентами необхідної суми теоретичних знань та вироблення відповідних практичних вмінь планувати, організовувати і здійснювати різні види проектної та дослідницької роботи з учнями початкових класів на уроках «Я досліджую світ» та в позаурочній, позакласній і у гуртковій роботі, спрямованій на поглиблене вивчення природи свого краю учнями. Методологічною основою освітнього компонента є Державний стандарт початкової освіти (2018 р.), проєкт Державного стандарту початкової освіти (2025 р.), Концепція Нової української школи (2018 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р. зі змінами 21.08.2025 р.), Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р. зі змінами 21.08.2025 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2017 р. зі змінами

21.08.2025 р.), Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024 р.).

Soft skills: вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

3. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проєктної та дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування в початковій школі								
Тема 1. Вступ. Зміст і завдання курсу, його роль у підготовці майбутніх учителів початкових класів.	14	1			12	1	РП, ЕБ, РНМД	УЮ – 2 б. РК – 3 б.
Тема 2. Теоретичні аспекти проєктного підходу в початковій школі.	14	1			12	1	РП, ЕБ, ПР РНМД	УЮ – 2 б. РК – 3 б.
Тема 3. Особливості проєктно-дослідницької діяльності з еколого-природничого спрямування на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.	14	1			12	1	РП, ЕБ, ПР, РНМД	УЮ – 10 б. РК – 10 б.
Тема 4. Дослідницька робота з рослинами та тваринами в куточку живої природи.	14	1			12	1	РП, ЕБ, РНМД, ДС	УЮ – 5 б. РК – 5 б.
Тема 5. Організація проєктно-дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування у позаурочній, позакласній та гуртковій роботі.	15	1	1		12	1	РП, ЕБ, ПР, РНМД	УЮ – 3 б. РК – 7 б.
Разом за змістовим модулем 1	70	4	1		60	5		50
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти проєктної та дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування в початковій школі								
Тема 6. Лепбук «Дослідницька діяльність».	16		1		12	3	РП, ЕБ, РНМД	УЮ – 2 б. РК – 3 б.

Тема 7. Розробки дослідницьких проєктів з еколого-природознавчого спрямування у початковій школі.	16		1		12	3	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ – 3 б. РК – 2 б.
Тема 8. Портфоліо юного дослідника.	16		1		12	3	РП, ПФ,ЕБ, РНМД	УЮ – 10 б. РК – 10 б.
Тема 9. Кейсбуки з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	16		1		12	3	РП, КМ, ТВПР, ЕБ, РНМД	УЮ – 3 б. РК – 7 б.
Тема 10. Розробки інтегрованих уроків «Я досліджую світ» з використанням методу проєктів та кейс-технології.	16		1		13	2	РП, КМ, РК, ЕБ, СП, ДС, РНМД	УЮ – 5 б. РК – 5 б.
Разом за змістовим модулем 2	80		5		61	14		50
Види підсумкових робіт								Бал
Всього годин/Балів	150	4	6		121	19		100

*** Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УЮ/ПЮ – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента. Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Організація проєктно-дослідницької діяльності еколого-природничого спрямування в початковій школі» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до Положення «Про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою (залік).

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, лабораторних занять, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальна кількість балів за кожен з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, однак при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати 100 балів – залік.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час аудиторних (практичних) занять

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
10	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
7	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
5	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень

	теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
3	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем/здобувачкою освіти модульного контрольного завдання та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Форма проведення, кількість модульних контрольних робіт зазначаються в силабусі (програмі) відповідного освітнього компонента. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 60.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувача освіти у формі обов'язкового складання заліка.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення заліка в присутності здобувача освіти за згодою здобувача вищої освіти.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 5-10 балів;
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 3-5 балів, у фаховому журналі – 5-10 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів.

Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти (витяг із протоколу засідання кафедри № 1 від 29.08.2022).

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач/здобувачка освіти відсутній/-я з поважних причин (хвороба, працевлаштування за фахом, навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування, технічна проблема й неможливість приєднатися до дистанційного заняття і т. ін.), він/вона може скласти викладачеві пропущений матеріал у день консультації викладача відповідно до графіка, затвердженого на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Питання до заліку

1. Лепбук як дослідницький проєкт.
2. Використання технології «лепбук» для активізації пізнавальної діяльності учнів.
3. Особливості проєктної діяльності з еколого-природничого спрямування на уроках «Я досліджую світ» в початковій школі.
4. Використання методу проєктів під час самопідготовки як інструменту компетентнісно зорієнтованої освіти в другій половині дня.
5. Проєкт-дослідження «Мій рідний край».
6. Вимоги до підбору об'єктів куточка живої природи та їх розміщення з метою проведення проєктно-дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування в початковій школі. Догляд за рослинами в куточку живої природи й участь школярів у ньому.
7. Проєктно-дослідницька робота з рослинами та тваринами куточка живої природи.
8. Значення шкільного акваріума. Види акваріумів та вимоги до їх розміщення.
9. Облаштування акваріумів для проведення проєктно-дослідницької діяльності. Проєкт «Шкільний акваріум. Запуск та догляд за ним».
10. Особливості утримання риб місцевих водойм в акваріумі.

11. Тераріум, особливості його облаштування в шкільному куточку живої природи. Мешканці тераріуму.
12. Тимчасове утримання тварин у куточку живої природи і спостереження за ними.
13. Спостереження – ведучий метод вивчення природи. Види, значення, вимоги до спостережень.
14. Дослід, його роль і місце в пізнанні природи. Види дослідів, їх організація. Структура дослідів.
15. Сторітелінг з еколого-природничого спрямування як метод формування екологічної компетентності учнів.
16. Шкільні фенологічні спостереження за тваринами та рослинами.
17. Особливості організації проектно-дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування в початкових класах.
18. Планування проектно-дослідницької роботи з еколого-природничого спрямування в початковій школі.
19. Розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» з використанням методу проектів та кейс-технології в початковій школі.
20. Використання методу проектів при проведенні екскурсій з еколого-природничого спрямування для молодших школярів.
21. Підготовка та проведення тематичних майстер-класів, навчальних тренінгів, виставок еколого-природничого спрямування з метою формування дослідницьких умінь молодших школярів.
22. Технологія портфоліо.
23. Формування дослідницької компетентності молодших школярів засобами курсу «Я досліджую світ».
24. Проектна діяльність з еколого-природничого спрямування на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
25. Формування в молодших школярів умінь установлювати причинно-наслідкові зв'язки на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
26. Формування у школярів умінь проведення спостережень, дослідів та експериментів.
27. Особливості та роль екскурсій у пізнанні навколишнього світу.
28. Дослідження: «Що у вашому домі вироблено в інших країнах?»
29. Створення альбому або колажу з фотографіями, малюнками та текстами на тему «Наш чудовий рідний край».
30. Пізнаємо Україну. Груповий проект «Ми любимо нашу Україну!»
31. Подорож-спостереження «Природне угруповання нашої місцевості»
32. Красознавча розвідка «Рослини і тварини нашої місцевості, занесені до Червоної книги України».
33. Проект «Славені українці» (відомі українці з різних сфер життя (мистецтво, наука...) та їх представлення у різних формах (тексти, світлина, розповіді та ін.).
34. Проект-дослідження «Людина-частина природи. Роль природи в житті людини».
35. Вплив людини на природу. Спостереження впливу діяльності людини на природу (на матеріалі своєї місцевості).
36. Чим славиться наш рідний край. Памятки природи рідного краю
37. За що ми любимо наш рідний край. Збереження чистоти свого населеного пункту. Створення постера про чистоту і порядок у нашому населеному пункті.
38. Скрапбукінг. Виготовлення фотоальбому з еколого-природничого спрямування за технологією скрапбукінгу.
39. Проект-дослідження «Як риби пристосувалися до життя у водоймах?»
40. Проект-дослідження «Як звірі піклуються про своє потомство?»
41. Проект-дослідження «Як комахи заселили нашу планету?»
42. Проект-дослідження «Як птахи опанували повітряний простір?»

43. Проект-дослідження «Чому влітку п'яхи перестають співати?»
44. Проект «Зимуючі птахи України».
45. Проект «Виготовлення еко-годовнички для зимуючих птахів».
46. Проект «Домашній флораріум».
47. Проект «Міні-сад за склом».
48. Проект-дослідження «Чому квіткові – найпоширеніші рослини на Землі?»
49. Проект «Як підтримувати різноманітність рослин на Землі?»
50. Проект «Трав'яничок».
51. Проект «Нове життя старих речей».
52. Проектно-дослідницька діяльність в початковій школі як один із шляхів формування ключових компетенцій молодших школярів.

V. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Основна

1. Андрусенко І., Котелянець Н., Агеева О. Особливості реалізації змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи URL: http://gramota.kiev.ua/pdf/ja_doslid_svit.pdf (дата звернення: 09.01.2026).
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): Наказ МОН України від 12.01.21 р. № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
3. Буднік С.В., Зінченко М.О., Стасюк Л.П. Впровадження STEM/STEAM-освіти в освітній процес початкової та основної школи: теоретичні та практичні аспекти. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2025. № 9 (55). С.214-225 DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-214-225](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-214-225)
4. Буднік С.В. Методичні рекомендації до практичних робіт з «Основ природознавства» (ботаніка) спеціальності 013 Початкова освіта. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2024. 28 с.
5. Буднік С.В. Методичні рекомендації до практичних робіт з «Основ природознавства» (зоологія) спеціальності 013 Початкова освіта. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2024. 29 с.
6. Буднік С.В., Потапчук В. Д. Пошуково-дослідницька робота з палеонтологічного краєзнавства: навчально-методичний посібник. Луцьк, 2024. 160 с. (Гриф рекомендовано до друку вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки; протокол № 16 від 25.11. 2024 р.; власний внесок 75 %; 8,02 а.а.). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25998>
7. Державний стандарт початкової освіти № 87 [Чинний від 2018. 21. 02]. Київ : Кабінет Міністрів України, 2018. 37 с.

8. Розвиток критичного мислення в першокласників на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». URL: <http://vspu.edu.ua/content/hot/rey/doc2/a3.pdf> (дата звернення: 09.01.2026).
9. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О. Я. Савченко [Чинна від 2018.22.02] Київ: Колегія МОН України, 2018. 57 с.
10. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р. Б. Шияна [Чинна від 2018.22.02] Київ: Колегія МОН України, 2018. 84 с.
11. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с.
12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.01.2026).
13. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 09.01.2026).

Додаткова

14. Буднік С.В., Колосок А.М. Основи акваріумістики та аквадизайну: навчальний посібник. Луцьк, 2024. 174 с. (Гриф рекомендовано до друку вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки; протокол № 16 від 25.11.2024 р.; власний внесок 50 %; 6,8 а.а.). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25997>
15. Коцун Б.Б., Коцун Л.О., Остапчук В.А. Природа Волині: навчально-методичний посібник. Луцьк : Друк ПП Іванюк В.П., 2021. 128 с.
16. Степанюк А. Розвиток дослідницьких умінь студентів як складова професійної підготовки майбутніх учителів. URL: <http://www.tspu.edu.ua/php1/include/resurs/kms/22/chapter03.pdf>. (дата звернення: 09.01.2026).

Інтернет-ресурси

17. Освітній сайт «Шкільна освіта». URL: <http://www.school.edu-ua.net/> (дата звернення: 09.01.2026).
18. Всеукраїнський шкільний портал. URL: <http://www.school.ed.net.ua/> (дата звернення: 10.01.2026).
19. Освітній сайт «Освітянська мережа України». URL: <http://www.ednu.kiev.ua/> (дата звернення: 10.01.2026).
20. Міжнародний освітній фонд ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://www.ymf.kiev.ua/> (дата звернення: 09.01.2026).
21. Острів знань. Освітній портал. URL: <http://ostriv.in.ua/> (дата звернення: 09.01.2026).
22. Онлайн-тестування у школі: нові можливості сучасного вчителя. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-piznavalno-aktivnosti-uchniv-pochatkovih-klasiv-na-urokah-ukra-nsko-movi-63859.html> (дата звернення: 09.01.2026).